

Relationship between 8th Grade Secondary School Students' Reading Attitudes and Reading Comprehension Skills

M. Eyyüp SALLABAŞ
Gazi University, Gazi Faculty of Education

Abstract

Language has two dimensions and these are comprehension (reading and listening) and expression (speaking and writing). Reading takes place within the comprehension dimension and it is one of the most influential ways of communication. Attitude is individual's response tendency against any phenomenon or object around him. During the process of education and training, students are expected to develop positive attitudes towards reading effectiveness. In this study it is aimed to determine the effect of student gender in the process of reading comprehension and developing attitude towards reading. According to the results of this study, it is determined that there is a low level correlation between students' attitudes towards reading and reading comprehension skills. Also it is determined that there is a moderate level correlation between students' reading comprehension skills and academic achievement. Furthermore, there is a significant difference between the percentage point of students' reading comprehension and attitudes towards reading in favor of girls.

Keywords: attitude, reading skill, reading attitude, Turkish education.

SUMMARY

Language has two dimensions and these are comprehension and expression. Reading takes place within the comprehension dimension and it is one of the most influential ways of communication. Most of learning at school takes place through new texts and reading activities. Main aim of reading is understanding the text or a reading passage. Reading comprehension is absorbing text's meaning. For reading comprehension, one should try to understand structure and content of text, comment about it, and criticize it. Sometimes it is seen that students are not able to understand reading passages clearly and correctly. This situation could stem not only from their school, their teacher's qualities and other factors but also from reasons that are to do with student himself. Aim of teaching reading is making student to read truly and with understanding ; increasing vocabulary; making sure that

reading is a good way to learn something; developing expression ability and making reading habit enjoyable. Students' past learning experience leads them to have positive or negative attitude towards reading. Attitude can be described as an individual's response tendency against any phenomenon or thing around him. Attitudes have very important part in education process of an individual; for that reason, increasing performance of education process depends on student's positive attitude towards school, teacher, lesson and the other teaching components. Through education process, it is expected that student will develop positive attitude towards reading activity; however, this attitude can not be attained only through school education. If we take attitudes that are not acquired from birth but learned later into account, it is clear that only teacher and school are not enough. Reading, on the other hand, is a multiple cognitive activity that person will use and need through his lifetime. Families, near environment, teachers must help student in acquiring positive attitude towards reading by getting him have reading habit.

Purpose of the Study

In this study, it is aimed to investigate whether there is relationship between the 8th grade secondary school students' reading comprehension skills and their developing attitude towards reading. On the other hand it is aimed to determine the relationship of student academic success with reading comprehension skills and the relationship between their reading attitudes and the effect of student gender in the process of reading comprehension and developing attitude towards reading.

Method

This research is based on survey design. Two informative and narrative texts were given to 143 8th grade secondary school students together with multiple-choice questions. These questions were used to determine the degree of comprehension by students. Texts were taken from 8th grade Turkish books and presented to experts. After opinions of experts were taken, 36 multiple-choice questions were prepared according to features of texts' kinds. Prepared texts and questions were presented to experts again so that their structure would be surveyed. Pre-application was carried out on 80 students. After the analysis, the KR-20 coefficient reliability of the reading comprehension test was found 82. Also the 20-itemed "Attitude towards Reading Scale" developed by researchers was used to collect data. This scale's Cronbach Alfa coefficient was found $\alpha = 0.86$. Information about student's gender and their academic success was obtained through data forms.

After determining students' reading attitude scores and reading comprehension achievement, correlation between reading attitude points, comprehension level and academic achievement were tested, and it was ascertained whether gender effects reading comprehension and reading attitude. The data that is the basis of research were obtained from reading attitude scale and reading comprehension tests. The data are interpreted and presented by using analysis techniques and SPSS-11.5 program which are suitable data properties. Findings are shown and presented on charts. T test was used to test obtained data's difference between two variables. Correlation analysis was carried out to spot relationship between scales.

Findings & Results

According to research results, it is determined that there is a low level correlation between students' reading comprehension skills and attitude towards reading. Also it is determined that there is a positive and moderate level correlation between students' reading comprehension skills and academic achievement; it is determined that there is a low level correlation between attitude towards reading and academic achievement. According to this, as students' reading comprehension level increases, their academic success increases, too. In the results of study it is seen that there is big difference between two genders over reading comprehension. According to it, girls are better at reading comprehension than boys. Also it is found that gender effects attitude towards reading.

Conclusions & Discussions

Teachers as executives of education process must pay attention to reading and know its importance by comprehending it. Students' positive attitudes towards reading show that they are aware of the necessity of reading activities. Main lesson for reading activities to be carried out is Turkish lesson during which reading activities must be done better and more effectively. Reasons for male students' failure in reading comprehension must be searched. During education process this situation should be taken into account.

İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Okumaya Yönelik Tutumları ve Okuduğunu Anlama Becerileri Arasındaki İlişki

M. Eyyüp SALLABAŞ
Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

Özet

Dilin anlama ve anlatma olmak üzere iki boyutu vardır. Okuma dilin anlama boyutu içinde yer almakta ve öğrenmenin en güçlü araçlarından birini oluşturmaktadır. Tutum ise bireyin çevresindeki herhangi olgu veya nesneye karşı sahip olduğu tepki eğilimidir. Eğitim öğretim sürecinde öğrencilerin okuma etkinliğine karşı olumlu tutum geliştirmesi beklenmektedir. Araştırmada, ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama becerileri, okumaya yönelik tutumları ve akademik başarıları arasında bir ilişki olup olmadığı ortaya konmaya çalışılmıştır. Diğer taraftan öğrencilerin cinsiyetlerinin okuduğunu anlama ve okumaya yönelik tutumda etkili olup olmadığı da belirlenmeye çalışılmıştır. Buna göre öğrencilerin okumaya yönelik tutumları ile okuduğunu anlama becerileri arasında düşük düzeyde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin akademik başarıları ile okuduğunu anlama düzeyleri arasında orta düzeyde bir ilişki tespit edilmiştir. Öğrencilerin okumaya yönelik tutum puanları ile okuduğunu anlama puanları kız öğrencilerin lehine anlamlı fark göstermiştir.

Anahtar Sözcükler: tutum, okuma becerisi, okuma tutumu, Türkçe eğitimi

Dil, sahip olduğu temel özellikler, kendine yüklenen mana ve görevler dikkate alınarak çeşitli şekillerde tarif edilmiştir. Aksan'a (2003, s. 11-55) göre dil, bir anda düşünülemeyecek kadar çok yönlü, değişik açılardan bakılınca başka başka nitelikleri beliren ve bugün bile kimi sırları çözülemeyen büyü bir varlıktır. Diğer taraftan duygu, düşünce ve isteklerin, bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan öğeler ve kurallardan yararlanılarak başkalarına aktarılmasını sağlayan, çok yönlü ve çok gelişmiş bir dizgedir.

Dilin anlama ve anlatma olarak iki boyutu vardır. Okuma dilin anlama boyutu içinde yer almakta ve öğrenmenin en güçlü araçlarından birini oluşturmaktadır. Okuldaki öğrenmelerin önemli bir kısmı yine metinler aracılığıyla okuma etkinlikleri yapılarak sağlanmaktadır. Okuma becerisi, ilköğretimin ilk sınıfında öğrencilere kazandırılmaktadır ve eğitim hayatının ve öğrenmenin temelini oluşturmaktadır. Göğüş'e (1978) göre "Okuma; bir

yazının harflerini, sözcüklerini, imlerini tanımak ve bunların anlamlarını kavramaktır. Bu eylem görme, seslendirme yönlerinden fizyolojik, kavrama yönünden ruhsal bir süreçtir. “Okuma, ses organları ve göz yoluyla algılanan işaret ve sembollerin beyin tarafından yorumlanarak değerlendirilmesi ve anlamlandırılması sürecidir. Okuma becerisi, öğrencinin farklı kaynaklara ulaşarak yeni bilgi, olay, durum ve deneyimlerle karşılaşmasını sağlar” (Özbay, 2007, s. 4). Okuma çalışmalarının temel amacı, okunanı anlamaktır. Tazebay’a (2005) göre okuduğunu anlama, metinlerin iletisini alma eylemidir. İletinin tam alınması ve bilgi kaybının olmaması için bireyin düşünsel bir çaba göstermesi gerekir. Okuduğunu anlamak için birey; metin yapısını çözümleme, metnin içeriğini anlama ve yorumlama, metni eleştirme çabalarını göstermelidir.

Zihinsel bir etkinlik olan okumayı oluşturan dört temel öge mevcuttur. Bu öğeler; metin, amaç, yazar ve okur olarak ifade edilebilir (Özdemir, 1983, s. 31–53):

Metin: Dilsel bir ürün olan metin; okumaya konu olan, anlatımsal bir bütünlüğü bulunan sözcelerin oluşturduğu somut bir varlıktır.

Amaç: Her okumanın belli bir amacı vardır. Okuma, yazılı ve basılı simgelerle iletişim kurma eylemidir. Bu bağlamda okumanın amacı, mesajın alınması ve anlaşılmasıdır. Diğer bir ifadeyle yazarla belli bir noktada buluşma, uzlaşma, anlaşma ya da yazara karşı çıkmadır.

Yazar: Yazma, belli bir iletişim etkinliğidir. Bu iletişim sürecinde yazar, iki uçtan birini oluşturur. Sürecin bir tarafında okur diğer tarafında iletinin göndericisi olan yazar vardır.

Okur: Türü ne olursa olsun her yazı belirli bir okur kesimine gönderilir. Okur, basılı ve yazılı bir sayfaya bakarak iletişim süreci içine giren, o sayfayı alımlamaya çalışan kişiye denir. Okur, metni kavramak için okuma süreci içinde bir çaba sarf eder. Bu çaba okunan metnin niteliğine göre değişir.

Demirel’e (2003, s. 78–79) göre okuma öğretiminin amaçları; doğru, sürekli ve anlayarak okuma becerisi kazanabilme; kelime hazinesini zenginleştirebilme; okumanın bilgi kazanmanın yollarından biri olduğunu kavrayabilme; doğru ve güzel dille yazılmış metinleri okuyarak anlatım gücünü geliştirebilme ve okumayı zevkli bir alışkanlık hâline getirebilmedir.

Öğrencilerin kimi zaman okuduklarını tam ve doğru olarak anlayamadıkları görülmektedir. Bu durum onların okudukları okul, öğretmenin nitelikleri ve diğer çevresel etkenlerden kaynaklanabileceği gibi kendileri ile ilgili sebeplerden de kaynaklanabilir. Öğrencinin geçmiş öğrenme yaşantıları, onların okumaya karşı olumlu veya olumsuz tutum geliştirmelerine sebep olmaktadır.

Tutum, bireyin çevresindeki herhangi bir olgu veya nesneye karşı sahip olduğu tepki eğilimi olarak tarif edilebilir (İnceoğlu, 2000, s.1). Krech (1965) tutum kavramını “bireyin yaşamındaki bir olaya karşı güdüsel, duygusal, algısal ve zihinsel süreçlerinin kalıcı ve sürekli bir örgütlenmesi” olarak tanımlamaktadır. Smith’e (1968) göre tutum, bir bireye atfedilen ve onun bir psikolojik obje ile ilgili düşünce, duygu ve davranışlarını düzenli biçimde oluşturan bir eğilimdir. Alport’a (1935) göre tutum, bireyin bütün nesnelere karşı göstereceği tepkiler ve durumlar üzerinde yönlendirici veya etkin bir güç oluşturan, ussal ve sinirsel bir davranışta bulunmaya hazır olma hâlidir (Akt. Bağcı 2007).

Kağıtçıbaşı (1983, s.85) tutum hakkında şunları sıralamaktadır: a) Tutum, bir bireye aittir, b) Tutum, bireye atfedilen bir eğilimdir. Yani tutum doğrudan gözlenebilen bir özellik değil ancak bireyin gözlenebilen davranışlarından dolayı olarak varsayılan ve o bireye atfedilen bir eğilimdir, c) Tutum, psikolojik bir objedir. Herhangi bir durum bazıları için bir tutum objesi olduğu hâlde, başka bir birey için olmayabileceği gibi; herhangi bir obje nitelik değiştirerek bir kimse için psikolojik bir obje hâline gelebilir.

Tutumların duygu, düşünce ve davranış olmak üzere üç ögesi vardır. Çevre ile ilgili, duyum ve deneyimlerin sınıflandırılmasının yanı sıra bu sınıflandırmaların olumlu, olumsuz olaylarla, arzulanana ya da arzulanmayan amaçlarla ilişkilendirilmesi söz konusudur. Böyle bir ilişkinin varlığı, tutumun duygusal ögesini temsil eder. Zihinsel öge bireyin düşünme süreçlerinde kullandığı bir sınıflama, yani bilgilerin gruplandırılması olgusudur. Bu gruplamalar, bireyin birbirinden net bir şekilde uyarılara karşı tepkilerinde gösterdikleri farklılıkları ifade eder. Davranışsal öge, bireyin belli bir uyarıcı grubundaki tutum konusuna karşı davranış eğilimini yansıtır. Bu davranış eğilimleri sözler ya da diğer hareketlerden gözlenebilir (İnceoğlu, 2000, s.8-10).

Tutumlar bireyin eğitim sürecinde çok önemli bir yer tutar; zira eğitim öğretimin etkililiğinin artması, öğrencilerin okula, öğretmene, derslere ve diğer eğitim öğretim unsurlarına yönelik olumlu eğilim göstermesine bağlıdır. Eğitim öğretim süreci içinde okuma etkinliğine karşı da olumlu bir bakış açısı kazandırılması beklenmektedir. Bireyin okumaya karşı olumlu tutum geliştirmesi sadece okuldaki eğitimle sağlanamaz. Tutumların doğuştan kazanılmayıp sonradan öğrenildiği dikkate alındığında, okumaya yönelik olumlu tutum geliştirmek sadece okul ve öğretmenin başaracağı bir görev değildir. Okuma bireyin bütün hayatı boyunca kullanacağı ve ihtiyaç duyacağı çok yönlü bir bilişsel etkinliktir. Aile, yakın çevre ve öğretmenler çocuğa okuma alışkanlığı kazandırarak, onun okumaya yönelik olumlu tutum geliştirmesine yardımcı olmalıdır (Çakıcı, 2005, s.68).

Bugüne kadar pek çok araştırmada öğrencilerin okumaya yönelik tutumları ortaya konmuştur (Gömlüksiz, 2004; Çakıcı, 2005; Yücel, 2005; Ünal 2006). Yine değişik öğretim basamaklarına yönelik yapılan pek çok araştırmada öğrencilerin okuduğunu anlama becerileri değişik yönleriyle sınanmıştır (Tazebay, 1995; Demirel, 1996; Karatay, 2007; Temizkan, 2007). Fakat alanyazın tarandığında, Türkiye’de öğrencilerin okuduğunu anlama becerisi ile okumaya yönelik tutumları arasında bir ilişki olup olmadığını ortaya koyan bir çalışmaya rastlanamamıştır. Araştırmada, ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama becerileri ile okumaya yönelik tutumları arasında bir ilişki olup olmadığı ortaya konmaya çalışılmıştır. Diğer taraftan öğrencilerin akademik başarılarının okuduğunu anlama becerisi ve okuma tutumlarıyla ilişkisi ile cinsiyet faktörünün okuduğunu anlama ve okumaya yönelik tutumda etkili olup olmadığı da belirlenmeye çalışılmıştır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Betimsel nitelikteki bu araştırmanın yöntemi alan araştırmasıdır. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlar (Karasar, 2003).

Amaç

Araştırmanın amacı ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama becerileri, okumaya yönelik tutumları ve akademik başarıları arasında bir ilişki olup olmadığını tespit etmektir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni Ankara ili merkez ilçelerindeki ilköğretim okullarında öğrenim görmekte olan 8. sınıf öğrencileridir.

Araştırmanın örneklemini Yenimahalle İlçesi Atatürk İlköğretim Okulu, Etimesgut İlçesi Nasreddin Hoca İlköğretim Okulu ve Çankaya İlçesi Anıttepe İlköğretim Okulu’nda öğrenim görmekte olan 143 öğrenci oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Öğrencilerin okuduklarını anlamalarını ölçmek üzere, bilgilendirici ve öyküleyici türlerde ikişer metin ve bu metinleri anlamaya yönelik olarak hazırlanmış çoktan seçmeli sorular kullanılmıştır.

Metinler, önceki yıllarda okutulan ilköğretim 8. sınıf Türkçe ders kitaplarından seçilmiş ve uzman görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşü alındıktan sonra metin türlerinin özelliklerine göre toplam 36 adet çoktan

seçmeli soru hazırlanmıştır. Hazırlanan metinler ve sorular tekrar uzman görüşüne sunularak yapı geçerliliği sağlanmıştır. 80 kişilik öğrenci grubu üzerinde ön uygulama yapılmış, yapılan analizler sonucunda, okuduğunu anlama testinin KR-20 güvenilirlik kat sayısı “.82” olarak bulunmuştur.

Araştırmada kullanılan veri toplama araçlarından biri olan ve araştırmacı tarafından geliştirilen “Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği”nde 20 madde bulunmaktadır. Bu maddeler “Kesinlikle Katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Kararsızım”, “Katılıyorum” ve “Kesinlikle Katılmıyorum” şeklinde ve olumlu maddeler 1-2-3-4-5, olumsuz maddeler ise 5-4-3-2-1 olmak üzere beşli likert tipinde derecelendirilmiştir.

Likert tipi ölçeklerin güvenilirliğini ölçmek için kullanılan Cronbach Alfa katsayısı, araştırmamızda kullanılan “Okuma Tutumu Ölçeği”nin iç tutarlılığını belirlemek için hesaplanmıştır. Alfa katsayısı, ölçek içinde bulunan maddelerin iç tutarlılığının (homojenliğinin) bir ölçüsüdür. Diğer bir deyişle, alfa katsayısı ile ölçekte yer alan k tane sorunun türdeş bir yapıyı açıklamak ya da sorgulamak üzere bir bütün oluşturup oluşturmadıklarının sorgulanması konusunda bilgi elde edilir. İlgili ölçeğin katsayısı ne kadar yüksek olursa bu ölçekte bulunan maddelerin o ölçüde birbirleriyle tutarlı ve aynı özelliğin öğelerini yoklayan maddelerden oluştuğu ya da tüm maddelerin o ölçüde birlikte çalıştığı yorumu yapılabilir. “Okuma Tutumu Ölçeği”nin maddelerine ilişkin Cronbach Alfa katsayısı $\alpha = 0.86$ olarak bulunmuştur. Bu sonuç ölçeğin yüksek güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir (Kalaycı, 2006). Ölçeğin geçerliği faktör analizi ile tespit edilmiştir.

Tablo 1
Okuduğunu Anlama Tutum Ölçeği Faktör Analizi Sonuçları

Madde Numarası	Ortak Faktör Varyansı	Faktör Yük Değerleri
T1	0.658	0.645
T2	0.452	0.311
T3	0.642	0.664
T4	0.604	0.530
T5	0.494	0.609
T6	0.629	0.534
T7	0.482	0.555
T8	0.767	0.603
T9	0.401	0.422
T10	0.591	0.485
T11	0.611	0.613
T12	0.525	0.412
T13	0.483	0.509
T14	0.769	0.692
T15	0.753	0.711
T16	0.633	0.442
T17	0.690	0.454
T18	0.669	0.503
T19	0.755	0.574
T20	0.720	0.540

KMO = 0.79 (% 79)

Barlett Testi = 892.582 ($p < 0.05$)

Faktör analizi sonuçlarına göre, 20 maddenin faktör yük değerleri 0.77 ilâ 0.40 arasında, her bir maddeye ilişkin açıklanan ortak faktör varyans miktarı ise 0.71 ilâ 0.31 arasında değişmektedir. Tek faktör toplam varyansın % 30.19'sini açıklamaktadır. Açıklanan varyans toplamı ise % 61.646'dır. Büyüköztürk (2003)'e göre, soru maddelerinin 1. faktör yük değerlerinin ve tek başına açıkladığı varyansın yüksek olması, ölçeğin genel bir faktöre sahip olduğunu ve tek faktörlü olarak kullanılabilceğini göstermektedir. Buradan hareketle "Okumaya Karşı Tutum Ölçeği"nin tek faktörlü olarak kullanılabilceği söylenebilir.

Bilgi toplama formu aracılığıyla öğrencilerin cinsiyetleri ve akademik başarıları ile ilgili bilgiler alınmıştır. Öğrencilerin okuma tutumu puanları ve okuduğunu anlama başarıları belirlendikten sonra okuma tutum puanı, okuduğunu anlama düzeyi ve akademik başarı arasında korelasyona bakılmış; cinsiyet değişkeninin okuduğunu anlama ve okuma tutum puanlarında anlamlı fark oluşturup oluşturmadığı tespit edilmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırmaya temel teşkil eden veriler, okuma tutumu ölçeği ve okuduğunu anlama testlerinden elde edilmiştir.

Verilerin Çözümlemesi ve Analizi

Araştırmanın amaçları doğrultusunda toplanan veriler, verilerin özelliklerine uygun analiz teknikleri ve SPSS 11.5 programı kullanılarak çözümlenmiş; bulgular, tablolar hâlinde sunulmuş ve yorumlanmıştır. Elde edilen verilerin iki değişken arasındaki anlamlılığını test etmek için verilere t testi uygulanmıştır. Ölçekler arasındaki ilişkiyi tespit etmek için korelasyon analizi uygulanmıştır.

BULGULAR ve YORUM

İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Puanı, Okuma Tutumu Puanı ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişki

Araştırmanın amacı olarak cevap aranan "İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin okuma tutumları, okuduklarını anlamaları ve akademik başarıları arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna ilişkin yapılan analiz bulguları Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1
Değişkenler Arası Korelasyon Katsayıları (n= 143)

Değişkenler	1	2	3
1. Okuduğunu Anlama Puanı	1		
2. Okuma Tutum Puanı	.30**	1	
3. Akademik Başarı	.59**	.34**	1

** p< 0.01

Tablo 1'deki korelasyon katsayıları incelendiğinde, okuduğunu anlama puanı ile okuma tutum puanı arasındaki ilişkinin .30 olduğu; okuduğunu anlama puanı ile akademik başarı arasındaki ilişkinin .59 olduğu; okuma tutum puanı ile akademik başarı arasındaki ilişkinin .34 düzeyinde olduğu belirlenmiştir.

İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlamaları Becerilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Analizi

Tablo 2, ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama puanlarının cinsiyete göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğine ilişkin t-testi sonuçlarını ortaya koymaktadır.

Tablo 2
Öğrencilerin Okuduğunu Anlama Puanlarının Cinsiyete Göre Farklılığını Belirlemeye Yönelik t-testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	t	sd	p
Kız	76	29.10	2.82	3.49	141	.001
Erkek	67	27.04	4.03			

Tablo 2'de, ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama puan ortalamalarının cinsiyete göre t-testi sonuçları yer almaktadır. Yukarıdaki tablo incelendiğinde, öğrencilerin okuduğunu anlama puan ortalamasının kızlar için 29.10; erkekler için 27.04 olduğu görülmektedir. Okuduğunu anlama becerisi, kız öğrencilerin lehine anlamlı bir fark ($p<.05$) göstermektedir.

3.3 İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Tutumlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Analizi

Tablo 3, ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin okuma tutum puanlarının cinsiyete göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğine ilişkin t-testi sonuçlarını ortaya koymaktadır.

Tablo 3
Öğrencilerin Okuma Tutum Puanlarının Cinsiyete Göre Farklılığını Belirlemeye Yönelik t-testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	t	sd	p
Kız	76	87.55	7.95	4.12	141	.000
Erkek	67	80.17	12.56			

Tablo 3'te, ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin okumaya yönelik tutum puan ortalamalarının cinsiyete göre t-testi sonuçları yer almaktadır. Tablo incelendiğinde, öğrencilerin okumaya yönelik tutum puan ortalamasının kızlar için 87.55; erkekler için 80.17 olduğu görülmektedir. Öğrencilerin okumaya yönelik tutumları, kız öğrencilerin lehine anlamlı bir fark ($p < .05$) göstermektedir.

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Türkçe dersleri, ilköğretim öğrencilerinin dil eğitimini sistemli bir şekilde aldıkları ana derstir. Türkçe derslerinde öğrencilerin bilgiye ulaşmasında ve dil becerilerini geliştirmelerinde vasıta olarak metinler kullanılır. Türkçe Öğretim Programı'na (MEB, 2005) göre metin aracılığı ile öğrenme aşamasındaki çalışmalarda ağırlıklı olarak bilgiyi zihinde yapılandırma ile öğrencilerde temel, zihinsel ve üst düzey düşünme becerilerini geliştirme amaçlanmaktadır. Eğitim öğretim sürecinde önemli bir yeri olan metinler, okuma etkinliğinde öğrenme vasıtası olarak kullanılır.

Yapılan çalışmada, öğrencilerin okuduğunu anlama becerileri ile okumaya yönelik tutumları arasında bir ilişki olup olmadığına bakılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; öğrencilerin okuduğunu anlama becerileri ile okumaya yönelik tutumları arasında düşük düzeyde bir ilişki çıkmıştır. Bu bulguya göre okuduğunu anlama becerisi, okuma tutumlarının yanında farklı faktörlerin de etkisiyle gelişmektedir.

Araştırma için kullanılan bir diğer değişken ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin akademik başarılarıdır. Araştırmada kullanılan akademik başarı puanı, öğrencilerin bir önceki eğitim-öğretim yılı sonunda Türkçe derslerinden aldıkları karne notudur. Öğrencilerin akademik başarı düzeyi ile okuduğunu anlama becerileri arasında pozitif yönde ve orta düzeyde bir ilişki çıkmış; akademik başarıları ile okumaya yönelik tutumları arasında ise düşük düzeyde bir ilişki tespit edilmiştir. Buna göre öğrencilerin okuduğunu anlama düzeyleri arttıkça akademik başarıları da artmaktadır. Bu durum daha önce yapılan çalışmaların sonuçlarını da desteklemektedir (Özçelik 1988, Tazebay 2005, Çam 2006, Karatay 2007).

Öğrencilerin akademik başarı düzeyleri ile okumaya yönelik tutumları arasında düşük düzeyde bir ilişki çıkmıştır. Buna göre, akademik başarı düzeyinin artmasında öğrencilerin okumaya yönelik tutumlarının yanı sıra farklı etkenler de rol oynamaktadır.

Araştırmada cinsiyet değişkeninin öğrencilerin okuduklarını anlamada etkili olup olmadığı da sınılanmıştır. Yapılan çalışmanın sonucuna göre, okuduğunu anlamada öğrenci cinsiyetlerinin anlamlı farklılık oluşturduğu görülmektedir. Buna göre kız öğrenciler erkek öğrencilere göre okuduğunu anlamada daha başarılıdır. Daha önce yapılan pek çok araştırma da bu sonucu desteklemektedir (Güngör ve Açıkğöz 2005, Karasakaloğlu 2006, Sidekli ve Buluç 2006). Yine araştırma sonucu, öğrenci cinsiyetlerinin okumaya yönelik tutumlarda da farklılık oluşturduğunu göstermektedir. Bu durum Çakıcı'nın (2005) yaptığı araştırmanın sonucuyla da örtüşmektedir.

Yapılan çalışma, öğrencilerin okuma tutum puanlarının yüksek (Turgut ve Baykul 1992) olduğunu göstermektedir. Bu durum onların okumaya karşı duygusal, zihinsel ve davranışsal olarak olumlu eğilim gösterdikleri anlamını taşımaktadır. Ancak aynı öğrencilerin okuma tutumları ile okuduğunu anlama becerilerinin düşük düzeyde ilişkili çıkması, onların tutumlarını yeterli seviyede davranış hâline dönüştüremediklerini ortaya koymaktadır. Eğitim öğretim sürecinin sağlıklı işlemesi öğrenci davranışlarının tutumlarını desteklemesini gerektirmektedir. Bu durum okuduğunu anlama ve okumaya yönelik tutumlar üzerine daha fazla çalışma yapılması gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Böylece okuma tutumları ile okuduğunu anlama becerisinin düşük düzeyde örtüşmesinin kaynağına inilebilecektir. Ayrıca eğitim öğretim sürecinin uygulayıcısı olan öğretmenlerin bu durumun bilincine vararak okuma çalışmalarına gereken önemi vermeleri gerekir.

Öğrencilerin okumaya yönelik tutumlarının olumlu olması, onların okuma etkinliğinin gerekliliğinin farkında olduğunu göstermektedir. Okuma etkinliğinin yürütüldüğü ana ders olan Türkçe derslerinde, okuma uygulamalarının daha iyi yapılması sağlanmalıdır.

Diğer taraftan kız öğrencilerin okumaya yönelik tutumlarının ve okuduğunu anlama düzeylerinin erkek öğrencilere nazaran anlamlı olarak daha yüksek çıkması, erkek öğrencilerin kısmi başarısızlıklarının sebeplerinin araştırılmasını gerektirmektedir. Eğitim öğretim sürecinde de bu durum göz önünde bulundurulmalıdır.

KAYNAKLAR/REFERENCES

- Aksan, D. (2003). *Her yönüyle dil ana çizgileriyle dilbilim*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Bağcı, H. (2007). *Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yazılı Anlatım Derslerine Yönelik Tutumları İle Yazma Becerileri Üzerine Bir Araştırma*. (Yayımlanmamış doktora tezi) Ankara: G.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Büyüköztürk, Ş. (2003). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Çakıcı, D. (2005). *Ön örgütleyicilerin okumaya yönelik tutum ve okuduğunu anlama üzerindeki etkileri*. Yayımlanmamış doktora tezi, D.E.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü- İzmir.
- Çam, B. (2006). *İlköğretim öğrencilerinin görsel okuma düzeyleri ile okuduğunu anlama, eleştirel okuma ve Türkçe dersi akademik başarıları arasındaki ilişki*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Eskişehir: O.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demirel, M. (1996). *Bilgilendirici metin türünün ve okuduğunu kavrama becerisinin altıncı sınıf öğrencilerinin öğrenme düzeyine etkisi*. (Yayımlanmamış doktora tezi) Ankara: H.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Demirel, Ö. (2003). *Türkçe ve sınıf öğretmenleri için Türkçe öğretimi*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Göğüş, B. (1978). *Orta dereceli okullarda Türkçe ve yazın eğitimi*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Gömleksiz, M.N. (2004). Kitap okuma alışkanlığına ilişkin bir tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(14), 185–195.
- Güngör, A. ve Açıkgöz, K. (2005). İşbirlikçi öğrenme ve geleneksel öğretimin okuduğunu anlama üzerinde etkileri ve cinsiyet ile ilişkileri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 43, 354-378.
- İnceoğlu, M. (2000). *Tutum-algı iletişim*. Ankara: İmaj Yayıncılık.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1985). *İnsan ve insanlar*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Kalaycı, Ş. (2006). SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri. Kalaycı Ş. (Ed.). *Faktör analizi*. s.321-331. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Karasakaloğlu, N. (2006). Adnan Menderes Üniversitesi sınıf öğretmenliği birinci sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama düzeylerinin çeşitli sosyo-demografik özellikler açısından incelenmesi. *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi Kongre Kitabı*. 156-167. Ankara G.Ü. 14-16 Nisan, 2006.
- Karatay, H. (2007). *İlköğretim Türkçe öğretmeni adaylarının okuduğunu anlama becerileri üzerine alan araştırması*, Yayımlanmamış doktora tezi, G.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü- Ankara.

- MEB. (2005). *İlköğretim Türkçe dersi (1–5. sınıflar) öğretim programı ve kılavuzu*. Ankara: MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- Özbay, M. (2007). *Türkçe özel öğretim yöntemleri II*. Ankara: Öncü Kitap.
- Özçelik, D.A. (1988). *3. - 11. sınıf (9–17 yaş) öğrencilerinde görülen biçimiyle kavram (söz dağarcığı) gelişimi*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Özdemir, E. (1983). *Okuma sanatı nasıl okumalı neler okumalı*. İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
- Sidekli, S., Buluç, B. (2006). İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama becerilerinin karşılaştırılması. *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi Kongre Kitabı*. 156–167. Ankara G.Ü. 14–16 Nisan,
- Tazebay, A. (1995). *İlkokul üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin okuma becerilerinin okuduğunu anlamaya etkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi, H.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü-Ankara.
- Tazebay, A. (2005). *İlkokul öğrencilerinin okuma becerilerinin okuduğunu anlamaya etkisi*. Ankara: MEB Yayınları.
- Temizkan, M. (2007). *İlköğretim ikinci kademe Türkçe derslerinde okuma stratejilerinin okuduğunu anlama üzerindeki etkisi*. (Yayınlanmamış doktora tezi) Ankara: G.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Turgut, M.F. ve Baykul Y. (1992). *Ölçeleme teknikleri*. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Ünal, E. (2006). *İlköğretim öğrencilerinin eleştirel okuma becerileri ile okuduğunu anlama ve okumaya ilişkin tutumları arasındaki ilişki*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Eskişehir: O.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yücel, G. (2005). *Okulöncesinde okuma tutumları ölçeği'nin geçerlik ve güvenilirlik çalışması*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi) Ankara: G.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

İletişim/Correspondence:

M. Eyyüp SALLABAŞ
Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
Türkçe Eğitimi Bölümü, L Blok, No:103
Teknikokullar/ANKARA
E-mail: sallabas@gazi.edu.tr
Tel/Phone: (312) 202 83 62